

מקורות לספר יהושע פרק א'

חברה נ"ך – ק'ק פועלי צדק
ר' אהרן צבי הלוי ילקוט

1) רש"י במדבר פרק יא פסוק כח

דבר אחר תנם אל בית הכלא, לפי שהיו מתנבאים משה מת ויהושע מכניס את ישראל לארץ:

2) ספרי דברים פרשת נצבים פיסקא שה

וכיון שמת משה היה יהושע בוכה ומצעק ומתאבל עליו... והיה אומר אבי רבי אבי רבי אבי שגדלני רבי שלמדני תורה והיה מתאבל עליו ימים רבים עד שאמר לו הקדוש ברוך הוא ליהושע יהושע עד כמה אתה מתאבל והולך וכי לך בלבד מת משה והלא לא מת אלא לי שמיום שמת אבל גדול הוא לפני שנאמר +ישעיה כב יב+ ויקרא ה' אלהים ביום ההוא לבכי ולמספד וגו' אלא מובטח לו שבן העולם הבא הוא שנאמר +דברים לא טז+ ויאמר ה' אל משה הנך שכב עם אבותיך וקם סליק פיסקא

3) רש"י במדבר פרק יא פסוק כח

(כח) כלאם - הטל עליהם צרכי צבור והם כלים מאליהם.

4) אור החיים במדבר פרק יא פסוק כח

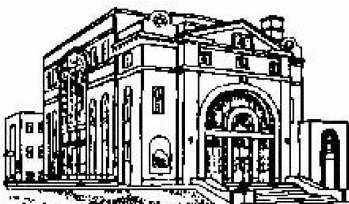
ואפשר לתת טעם למעשה יהושע על פי דבריהם ז"ל (ספרי) שאמרו וזה לשונם מה נבואה אמרו משה מת יהושע מכניס עד כאן. לזה כששמע יהושע הדברים בחר לדבר לפני רבו כדי שיגלה דעתו כי מאוסים הדברים אצלו ואומריהם וכי שקר בפיהם, ובוה שלל החשד כי יחפוץ הוא בדברים הנאמרים למעלתו וגילה ההפכיות ברצונו: ואמר אדוני משה כלאם פירוש תן אותם במשמר עד אשר יבא דבר מלך משפט עשות, או כלם מן העולם, וטעם הדבר בין לסברת האומר חוץ מהע' בין לסברת האומר מהע' מהטעמים שכתבנו, ואולי שרמז באומרו אדוני משה, שאינו חפץ היות הוא אדון אלא היות לו אדונו משה לשלול הרצון בנאמר כי ימות משה והוא יכניס,

5) תלמוד בבלי מסכת בבא בתרא דף עה עמוד א

+ במדבר כ"ז+ ונתתה מהודך עליו - ולא כל הודך, זקנים שבאותו הדור אמרו: פני משה כפני חמה, פני יהושע כפני לבנה, אוי לה לאותה בושה, אוי לה לאותה כלימה.

6) רשב"ם מסכת בבא בתרא דף עה עמוד א

שבאותו הדור - שראו משה ויהושע. אוי לה לאותה בושה - שבזמן מועט נתמעט הכבוד כל כך שהרי יהושע היה נביא ומלך כמשה ולא יכול להגיע לכבודו.

7) בראשית רבה (וילנא) פרשה ו

דאמר ר"ש בן יוחאי ספר משנה תורה היה סיגנון ליהושע, בשעה שנגלה עליו הקב"ה מצאו יושב וספר משנה תורה בידו, אמר לו (יהושע א) חזק יהושע אמן יהושע לא ימוש ספר התורה הזה וגו', נטלו והראה אותו לגלגל חמה, א"ל כשם שלא דוממתי מזה אף אתה דום מלפני, מיד (שם /יהושע/ י) וידם השמש וירח עמד

8) תלמוד בבלי מסכת בבא בתרא דף יד עמוד ב

יהושע כתב ספרו ושמונה פסוקים שבתורה

9) שפת אמת דברים פרשת האזינו

ולכן נאמרה שירת האזינו ע"י משה ויהושע שהוא חיבור תורה שבכתב ושבע"פ.

10) יהושע פרק כד פסוק כו

ויכתב יהושע את הדברים האלה בספר תורת אלהים ויקח אבן גדולה ויקימה שם תחת האלה אשר במקדש ה':

11) מלבי"ם יהושע פרק כד פסוק כו

ויכתב. כתב דברים האלה עם כלל ספרו (כמ"ש) ב"ב יד ב) יהושע כתב ספרו וחברו עם ספר תורת אלהים להיות מכלל כתבי הקדש:

12) ספורנו דברים לא פסוק כו

אמנם הספר שמצא הלקיהו נראה שהיה הספר שנתן משה אל הכהנים נושאי ארון ברית ה' שהוזכר למעלה שהיה פרשת המלך בלבד ובו כתב יהושע הברית שחדש עם ישראל בשכר שקבלו עליהם בו לעבוד את האל יתעלה באמת ובתמים שהוא בעיון ובמעשה וכשקרא בו יאשיהו וראה שרחקו מכל זה חרד ודרש את ה' על זאת

13) תלמוד בבלי מסכת נדרים דף כב עמוד ב

אמר רב אדא ברבי חנינא: אלמלא (לא) חטאו ישראל - לא ניתן להם אלא חמשה חומשי תורה וספר יהושע בלבד, שערכה של ארץ ישראל הוא, מאי טעמא? +קהלת א+ כי ברוב חכמה רב כעס.

:

ר' צדוק הכהן מלובלין - ליקוטי מאמרים עמוד טו

ולכך נקרא ספר יהושע שזה היה ענין נפש יהושע שלכן זכה הוא לחבר הספר הראשון אחר תורת משה שנראה כחוץ לתורה ועם כל זה אינו מספרים חיצונים רק מפנימות התורה הוא נמשך, ונמצא הוא היה המחודש דבר זה והראשון שעשה כן לחבר ספר חוץ לתורה ועם כל זה יהיה מתוך התורה, וחידוש דבר זה הוא עצם כוחו כי כל אחד מחודש דבר כפי כוחו והתחדשות החכמה שבנפשו ואם כן כח נפשו היה דבר זה, וכך ענין ספרו כי בכל ספרי

הראשונים כל אחד גנזו כל חכמת נפשו בספרו כי ספרו הוא חקיקת חכמת נפשו, ולכך נקראים ספריהם על שמם שהוא בעצם שמם וכח נפשם, ולכך ספר יהושע הוא חקיקת דבר זה של המשכת חכמה חוץ לתורה ויוצאת מתוך התורה, וזהו ערכה של ארץ ישראל שהוא מהשתדלות אדם בדרך הטבע ואף על פי כן יודע שאינו מהשתדלותו רק הכל מה' יתברך, ובספר זה לבד עם התורה היה די אלמלא לא חטאו שהיה כל התורה שבעל פה שהיא כל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש גלוי להם, רק ששני דברים אלו היה צריכים מזולתם התורה וספר יהושע וכמו שנתבאר:

ויהי אחרי מות משה וגו', כל מחבר פתיחת ספרו הוא ביאור כלל ענין הספר, וכן פתיחת התורה בראשית ברא אלקים שהתורה דפוס כל מעשה בראשית, ותכלית ענינו לברר דבר זה לכל הברואים שידעו ויכירו כח מלכותו יתברך שיש יוצר ובורא, ופתיחת ספר יהושע הוא על דרך תכלית הידיעה שלא נדע שזה המכוון באחרי מות משה רצה לומר והנה נגנז ארון החכמה ואין אתנו יודע עד מה, זהו תכלית חכמתו של יהושע כמו שאמרו (בבא בתרא ע"ה א) פני יהושע כפני לבנה. ואמרו) שבת קנ"ו א) מאן דבלבנה אכיל דלאו דיליה ושתי דלאו דיליה ורזוהי כסיין והיפוכו בחמה עיין שם:

ולכאורה הנה אדרבא יהושע הנחיל הארץ לאכול ולשתות משלהם מה שאין כן במדבר אכלו דלאו דידהו וכן חכמת משה רבינו ע"ה לכאורה נעלמת יותר מחכמת יהושע, אבל באמת כבר אמרו בריש פרק כיצד מברכין) ברכות ל"ה א) כתיב לה' הארץ ומלואה וכתוב השמים וגו' כאן קודם ברכה וכו', פירוש שהברכה הוא הכרת האדם שהכל משל ה' יתברך וכאשר האדם מכיר שאין לו משלו כלום רק הכל מה' יתברך אז והארץ נתן וגו', והיינו כי פסוק לה' הארץ וגו' נאמר מצד בני אדם שהם מכירים שהכל לה' יתברך ושאיין להם כלום וכמו שנאמר (דברי הימים – א כ"ט, י"ד) כי ממך הכל ומידך נתנו לך, ופסוק והארץ נתן וגו' דקאי על ה' יתברך מצידו הוא אומר שהכל של בני אדם אחר ברכה שהם מכירים שהכל בידי שמים אז ה' יתברך אומר שנתנה להם והכל שלהם, ולכך במדבר שהיה ניכר לכל שה' יתברך הנותן ושהוא הכל רק מצד ה' יתברך ולא משלהם מאומה אז היה מתקיים מקרא והארץ נתן לבני אדם, כי מצד ה' יתברך הרי הכל שלהם והיו נקראים דאכלו מדילהו ושתו מדילהו, אבל בארץ ישראל שהיה נראה שהוא עושרם והשתדלותם הועיל והוא מצידם והרי מצידם אין להם כלום כי לה' הארץ ומלואה ולכך שם באמת אכלי דלאו דילהו כי הכל מה' יתברך:

וזהו תכלית חכמתם בארץ ישראל לדעת שאינו שלהם מאומה ואף על פי שמשתדלים ופועלים, ולכך ישראל מונין ללבנה ואומות העולם לחמה) סוכה כ"ט א) דאומות העולם סבורים דאכלי מדידהו ושתי מדידהו והכל שלהם ושהם בתכלית הגודל והחשיבות והבהירות ואין חסרים כלום, וכן אמרו ז"ל בירושלמי דפאה) פרק ב' הלכה ד' (וחגיגה) פרק א' הלכה ח' (ובתנחומא) תשא ל"ד) לפי שראה הקב"ה שעתידים אומות העולם לומר אנו ישראל לפיכך נתן המשנה בעל פה לומר מי שיש לו מסטורין שלי בידו וכו' עיין שם, פירוש כי התורה שבכתב רזוהי גליין וכמו שאמרו באר היטב בשבעים לשון) סוטה ל"ב א) גלוי לכל באי העולם שהכתב הוא הגלוי לכל: